

1. hluti – Að huga að framtíðinni

Efni/verkfæri: Nettengd tölva, atvinnuauðglysingar úr dagblöðum, skæri, lím.

Verkefni: Þegar ég verð stór, Það sem veitir mér ánægju, Störf sem ég hef áhuga á, Styrkleikar og veikleikar, Vegvísir að settu marki, Að flokka störf eftir áhuga, Hugsað og spjallað um hugtök.

Annað efni:

Klárari en þú heldur (einkum 7. kafli um sjálfsþekkingargreind)

Náðu tökum á náminu (Að setja sér markmið, bls. 20–21)

Að ná tökum á tilverunni – Breytingar – að ná sem bestum árangri (einkum 7. kafli um ákvarðanir og markmið)

Tenglar: www.idan.is, www.starfatorg.is, www.mbl.is, www.visir.is, www.vinnumalastofnun.is, www.bendill.is (Velja starfslýsingar – dæmi um störf og velja svo allar fyrir framan hvern bókstaf sem þar kemur upp.

Meginmarkmið þessa hluta er að nemendur

- hugi að eigin framtíð með tilliti til náms og starfa.
- átti sig á því að þeir hafa val um margar leiðir og að nauðsynlegt sé að kanna þær vandlega.
- þjálfist í að afla sér upplýsinga um nám og störf.
- velti fyrir sér hvar áhugi þeirra liggur.
- velti fyrir sér hvar þeir standa vel að vígi og hvar þeir gætu þurft að taka sig á (styrkleikum sínum og veikleikum).
- læri að setja sér markmið.
- velti fyrir sér hugtökum eins og hæfileiki, færni, þekking og áhugi.

Kveikja/umræða

Óformleg skoðanakönnun í bekknum á því hve margir ætla í framhaldsskóla er vel til þess fallin að vekja nemendur til umhugsunar um hvað þeir ætlist fyrir að loknu grunnskólanámi og beina athygli þeirra að mismunandi leiðum sem velja má um; verk- eða starfsnám, listnám eða bóknám. Leiða má umræðuna að því hvort nemendur hafi ákveðið hvaða skóla þá langi til að sækja og hvaða námsbraut þeir vilji innritast á. Hér gefst tækifæri til að útskýra tilgang náms- og starfsfræðslu sem er fyrst og fremst að búa nemendur undir vel ígrundað náms- og starfsval.

Framtíðin – áhugasvið – umræða

Langflest íslensk ungmenni ákveða að fara í framhaldsskóla að grunnskólánámi loknu.

- Hvers vegna ætli svo sé?
- Ætli það hafi alltaf verið þannig?
- Hvað hefur breyst?
- Eru allir framhaldsskólar eins?*
- Hvernig eru þeir ólíkir?*
- Hvaða munur er á bekkjarkerfi og áfangakerfi?*
- Hvaða munur er á verk- eða starfsnámi og bóknámi?*
- Hvaða aðrir möguleikar eru til náms í framhaldsskóla en stúdents- eða iðnpróf?*

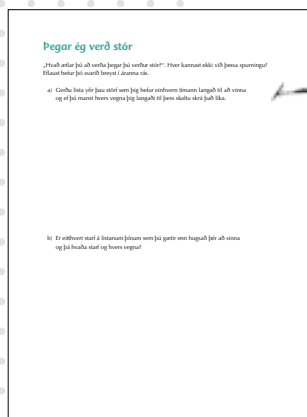
* Nánar er fjallað um þetta í 5. kafla en gott er að fá nemendur til að leiða hugann að þessu strax í byrjun.

Þegar að því kemur að velja framhaldsnám er ýmislegt sem taka þarf með í reikninginn:

- Hvernig veljum við framhaldsskóla og námsbraut?
- Hvaða þættir hafa áhrif á það hvað við veljum?
- Áhugi og reynsla.
 - Sterkar og veikar hliðar.
 - Hvað ert þú tilbúin(n) að leggja á þig?
 - Listnám, verklegt og/eða bóklegt nám?
 - Skiptir staðsetning máli?
 - Bekkjarkerfi eða áfangakerfi – hvort kerfið passar þér betur?
- Hvers vegna skiptir máli að hafa áhuga á því námi sem verður fyrir valinu?
- Hvaða þættir skipta máli til að ná árangri í námi eða starfi?
- Hvernig getur það að setja sér markmið hjálpað til að ná árangri?

Verkefni

Í eftirfarandi verkefnum stíga nemendur fyrstu skrefin í því að skoða áhugasvið sín í tengslum við nám og störf. Einnig læra þeir að þekkja helstu styrkleika sína og veikleika og þjálfast í að setja sér markmið.

Þegar ég verð stór

Í þessu verkefni eiga nemendur að gera lista yfir störf sem þá hefur einhvern tímann langað til að vinna við. Gott er að benda þeim á að rifja upp hvað þeir ætluðu að verða þegar þeir voru litlir og fíkra sig svo smám saman að nútíðinni. Nemendur eru hvattir til að velta fyrir sér hvers vegna þeim fannst tiltekin störf spennandi og áhugaverð og hvort eitthvert starfanna höfði enn til þeirra og þá hvers vegna. Allflestir nemendur hafa aðgang að tölvu annaðhvort heima eða í skólanum. Þeir gætu því farið inn á Netið og fundið þar

upplýsingar um eitt eða tvö störf og athugað hvort það sem þar kemur fram sé í samræmi við þeirra hugmyndir. Á www.idan.is og www.bendill.is (velja *starfslýsingar – dæmi um störf* og velja svo *allar* fyrir framan hvern bókstaf sem þar kemur upp) má nálgast grunnupplýsingar um mörg störf.

Það sem veitir mér ánægju

Vélta títt þú hefur það ef sem veitir þér ánægju.
Hvað er það sem þú bestur elskar?

Hvern er áhugamaður þinn og hvernig svara þú þessum?

Hvern er niðurstaða þín best?

Hvað hefur þú gætt lengst af af þessum?

Hvern þú dýgja mál til áhugi og nafn þess sanna? Hvern vagn? / Hvern vagn? eðli?

Verkefninu er ætlað að vekja nemendur til umhugsunar um að þeir hafi frá unga aldri velt fyrir sér störfum/starfsgreinum, meðvitað eða ómeðvitað, og viti hugsanlega nú þegar þó nokkuð um hvar áhugi þeirra liggur.

Það sem veitir mér ánægju

Í þessu verkefni eiga nemendur að svara spurningum um áhugamáli sínu og það sem veitir þeim ánægju. Svörin má teikna, skrifa eða svara munnlega. Verkefninu er ætlað að vekja nemendur til umhugsunar um að áhugi og ánægja skipta máli í því sem við tökum okkur fyrir hendur.

Störf sem ég hef áhuga á

Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt. Er þú hvernig þú átt?
1. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
2. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
3. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
4. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)

Þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?

Lína þú átt af áhugi á störfum.

Störf sem ég hef áhuga á?

Í þessu verkefni eiga nemendur að fá þjálfun í að skoða atvinnu-auglýsingar í dagblöðum og á Netinu og velja sér eitt starf sem þeir gætu hugsað sér að sækja um. Þeir þurfa að greina frá því hvers vegna þeir telja sig hæfa til að gegna starfinu og í hverju þeir þyrftu hugsanlega að bæta sig til að eiga möguleika á að fá það. Kennari ætti að skoða með nemendum hvers konar störf eru í boði hverju sinni, sýna þeim hvar atvinnu-auglýsingar er að finna í dagblöðunum og hvar þær birtast á vefsíðum. Þess má geta að atvinnu-auglýsingar má finna m.a. í helgarútgáfum dagblaðanna, auk þess sem þær eru á vefsíðum dagblaða, svo sem á www.mbl.is og www.visir.is.

Öll laus störf hjá ríkinu eru auglýst á www.starfatorg.is. Á www.vinnumala-stofnun.is undir hnappnum *leiðbeiningar við atvinnuleit* er að finna tengla yfir á heimasíður margra ráðningarskrifstofa. Oft eru líka auglýsingar um laus störf á vefsíðum stofnana og fyrirtækja. Til að nemendur fái betri yfirsýn yfir störf má flokka þau eftir starfsgreinum og velja því upp hvaða menntun og undirbúnings er krafist, hvaða afkomumöguleika þau gefa o.s.frv.

Styrkleikar og veikleikar

Þú er gott að eiga sér áhrif og með þessum. Er þú hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
1. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
2. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
3. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
4. Skipta um vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)

Mín veitir: Kæmt meira í þessum ef og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)

Veitir störfleiki: Kæmt meira í þessum ef og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)

Veitir vinnuáhrif: Kæmt meira í þessum ef og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)

Þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt? (þú átt vinnuáhrif og hvernig þú átt?)
Hvern vagn? / Hvern vagn? eðli?

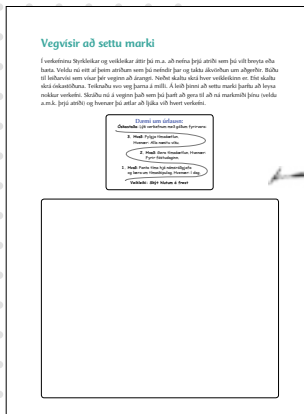
Verkefninu er ætlað að efla færni nemenda í því að afla sér sjálfir upplýsinga um störf sem vekja áhuga þeirra. Einnig að fá nemendur til að skoða styrkleika sína og veikleika og setja sér markmið um að bæta sig þar sem þeir þurfa þess með. Tilvalið er að vinna þetta verkefni í samvinnu við félagsfræðikennarann þar sem efnið tengist því sem fengist er við í þjóðfélagsfræði.

Styrkleikar og veikleikar

Þetta verkefni þurfa nemendur að hluta til að leysa heima. Það felst í því að nemendur beini kastljósinu að sjálfum sér og geri sér grein

fyrir á hvaða sviðum þeir eru sterkir og hvaða þætti þeir þurfi hugsanlega að bæta. Þeir byrja á því að skrá það sem þeim finnst sjálfum og fá svo einhvern fullorðinn í fjölskyldu sinni og góða vinkonu eða vin til að gera slíkt hið sama. Atriðin eru borin saman og nemandi velur eitt atriði sem hann telur að mikilvægt sé fyrir hann að takast á við og bæta. Markmið verkefnisins er að auðvelda nemendum að átta sig á eigin kostum og veikleikum og gera þá meðvitaða um að slík sjálfsþekking getur verið ein varða á leiðinni í tengslum við náms- og starfsval.

Vegvísir að settu marki

Undanfari þessa verkefnis er verkefnið *styrkleikar og veikleikar*. Gagnleg og árangursrík leið til þess að bæta sig í einhverju og/eða ná vissu markmiði getur falist í því að gera sér skýra áætlun. Í þessu verkefni á nemandinn að skrá hjá sér markmið (eða leiðarlök) og lýsa því hvernig hann hyggst ná því með því að teikna vörður eða leiðarvísi á blað. Skipta má leiðinni í til dæmis þrjá áfanga og tímasetja hvenær hann ætlar að hafa náð hverjum þeirra. Á vinnublaði er dæmi um úrlausn sem nemandi getur notað sem fyrirmynd.

Markmið verkefnisins er að nemendur átta sig á að skýr markmið og áætlun um hvernig þeim skuli náð auka líkurnar á góðum árangri í námi og starfi og geta rutt hindrunum úr vegi.

Að flokka störf eftir áhuga – hópverkefni/paraverkefni

Með verkefninu Starfalátbragðsleikur í 4. hluta fylgja spjöld með hinum ýmsu starfsheitum. Í þessum hluta mætti láta nemendur flokka störfin á spjöldunum eftir því hvort þeim finnst þau áhugaverð eða ekki og hvort um er að ræða inni- eða útistörf. Nemendur gætu t.d. unnið tveir og tveir saman, flokkað störfin og sagt hvor öðrum frá því hvers vegna störfin vekja áhuga þeirra og hvers vegna ekki. Einnig væri hægt að vinna með öllum hópnum í einu og skrifa hugmyndir nemenda á töflu.

Hugsað og spjallað um hugtök – hópumræður

Í þessu verkefni er gott að skipta nemendum í 4–5 manna hópa til þess að ræða áleitnar spurningar sem tengjast hugtökum eins og færni, hæfileika, þekkingu og áhuga, en öll tengjast þau námi og starfi með einhverjum hætti. Að umræðum loknum er sjálfsagt að hópar geri í stuttu máli grein fyrir niðurstöðum sínum.

Umræðuspurningar:

- Hvernig er hægt að auka færni sína á vissu sviði?
- Er mögulegt að auka færni sína ef maður hefur ekki hæfileika?
- Hvernig tengist áhugi færni og hæfileikum?
- Get ég haft áhuga á bílum þó ég hafi ekki mikla þekkingu á virkni þeirra og viðhaldi?
- Er hægt að hafa þekkingu á tónlist ef maður kann ekki á hljóðfæri?

- Er mögulegt að njóta tónlistar án þess að vera músíkalskur?
- Hvað þarf að gera til þess að hæfileikar einstaklings fái að njóta sín?
- Hver er munurinn á áhugamáli og starfi?
- Getur starf verið áhugamál?

Samantekt

Við lok þessa hluta ættu nemendur að hafa

- áttað sig á mikilvægi þess að undirbúa vel val sitt á því sem tekur við að grunnskóla loknum.
- fengið innsýn í þann stóra heim náms og starfa sem bíður þeirra.
- áttað sig á mikilvægi þess að þekkja áhuga sinn, styrkleika og veikleika í tengslum við náms- og starfsval.